

STŘÍDAVÁ PÉČE: MÁTE CHTÍT DÍTĚ **NAPŮL**?

NENÍ TO VESELÁ SITUACE, ALE KDYŽ UŽ JSTE SE ROZHODLI ROZVÉST, SAMOZŘEJMĚ CHCETE, ABY CO NEJMÉNĚ TRPĚLY VAŠE DĚTI. JE PRO NĚ DOBRÝM ŘEŠENÍM STŘÍDAVÁ PÉČE? A NA CO VŠECHNO V TAKOVÉM PŘÍPADĚ MUSÍTE BÝT PŘIPRAVENI?

PŘIPRAVILA: BARBORA VAJSEJTLOVÁ

Mám kolem sebe spoustu rozvedených párů. Některé to zvládly se ctí, jiné méně důstojně. Některé se dohodly, že děti zůstanou ve většinové péči jednoho z rodičů a ten druhý si je bude brát na víkendy, část prázdnin a podobně. Geometrickou řadou ale také v mém okolí přibývají páry, které mají střídavou výchovu dětí – a musím přiznat, že některé pozoruji se značnými rozpaky. Například dvanáctiletý Filip se stěhuje po týdnu mezi domácnostmi, které jsou na opačných koncích Prahy, což pro něj každý sudý týden znamená víc než hodinové dojíždění do školy a zpět. A bohužel nutnost zříct se každý druhý týden oblíbených fotbalových tréninků, protože jeho tatínek to zkrátka už nezvládne logisticky zajistit. Maminka sedmileté Elišky otěhotněla záhy po rozvodu a její tatínek už má také novou rodinu. Eliška pendluje mezi novými rodinami svých rodičů a vlastně nikde není doopravdy doma. Když s ní mluvíte, působí ztraceně a vloni si Ježíškovi napsala o to, aby měla zase zpátky svou rodinu a jen jednu postel. Otec Kláry a Matěje o střídavou péči zatím nepožádal, ale neustále tím jejich matce vyhrožuje. Ví, že má ze střídavé výchovy hrůzu, takže tuto „zbraň“ s oblibou používá například v situaci, kdy přijde na přetřes případné zvýšení alimentů a podobně. Těžko říct, jestli si uvědomuje, že stejnou hrůzu ze střídavé výchovy už vypěstoval i ve svých dětech, které žijí v neustálém strachu, že by to tak mohlo dopadnout.

A tak by se dalo pokračovat dál a dál. Střídavá výchova je zkrátka nesmírně kontroverzní téma. Má svoje zastánce i zaryté odpůrce a každý z nich má po ruce spoustu argumentů. Co je ale nejlepší pro děti, a na co si dát naopak pozor?

Matky jsou proti

Rozhodnutím o střídavé péči o děti končí v České republice přibližně třináct procent soudních sporů. Světovým rekordmanem je přitom v této oblasti Švédsko, kde se soudy ke střídavé péči přiklánějí ve čtyřidevadesáti procentech případů. Podle průzkumu zpracovaného v roce 2018 stojí o střídavou péči v Česku především muži, kdežto ženy jsou většinou v této záležitosti výrazně proti. Zatímco pro střídavou péči by bylo sedmdesát procent českých mužů, takové řešení by uvítala jen každá sedmá žena.

Důvod, proč tomu tak je, souvisí podle odborníků do značné míry se společenským uspořádáním, kdy žena již tradičně pečuje a stará se o děti, zatímco muž zastává roli živitele rodiny. „Vazby mezi matkou a dětmi jsou pochopitelně jiné než vazby mezi otcem a dětmi,“ říká psychologka Marcela Vojtřová. „Nelze v žádném případě říci, že by

matky měly se svými dětmi lepší vztah nebo těsnější vazby, ale jejich vztah je zkrátka jiný. Matky jsou většinou více pečovatelské a starostlivé, což vychází už z jejich role, kdy nejprve dítě porodí a pak s ním většinou zůstávají na mateřské dovolené.“

Jaká jsou pro a proti

Každý z táborů – ať už příznivců, nebo odpůrců střídavé péče – má své důvody a argumenty. Ti, kteří střídavou péči prosazují, trvají na tom, že dítě má právo na oba rodiče a stejně tak mají oba rodiče právo vidat se se svými dětmi. S tím koresponduje skutečnost, že pro střídavou péči hlasují především otcové, protože dítě je po rozvodu v drtivé většině případů svěřeno do péče matky. A je samozřejmé, že pokud dítě přijíždí za otcem jednou za čtrnáct dní na víkend, mají jejich setkání spíše charakter návštěvy, která má s každodenním životem jen minimum společného. Dalším argumentem pro střídavou výchovu je poté potřeba dítěte vyrůstat s mužským i ženským vzorem. „O nutnosti toho, aby děti měly mužský i ženský vzor, není vůbec žádných pochyb. Ideální přirozeně je, pokud jsou v roli těchto vzorů dobře fungující rodiče. Na druhou stranu mohou v některých případech rodiče svým dětem předávat natolik dysfunkční vzorce chování, že je lepší, pokud roli vzoru přebere jiný člověk, například někdo z prarodičů a podobně,“ říká psychologka.

Lidé, kteří se střídavou péčí zásadně nesouhlasí, upozorňují na to, že uspořádání, kdy je dítě jeden týden u táty a druhý u mámy, staví děti před nutnost neustálého stěhování a vlastně i sžívání s novými rodinami svých rodičů. Ostatně

PRO STŘÍDAVOU PÉČI
BY BYLO SEDMDESÁT
PROCENT OTCŮ, ALE
UVÍTALA BY JI JEN KAŽDÁ
SEDMÁ MÁMA.

představte si sami sebe v této situaci, kdy byste se měli během pár dní adaptovat na chod v jedné rodině a sotva byste začali „zaplout“ do jejího řádu, byli byste okamžitě přesazeni někam jinam – a tak by to šlo pořád dokola. Argumentem proti střídavé výchově se tak stává tvrzení, že děti, kterých se týká, vlastně nikde nemají skutečný domov, protože se neustále stěhují. Nikam nepatří, chybí jim jistota i rodinné zázemí. Navíc spolu rozhádaní rodiče »

často nespolupracují ani v těch nejtriviálnějších věcech, jako je například předávání informací o školních povinnostech nebo o programu dítěte. Stává se tak, že dětem chybějí školní pomůcky, úkoly či se nemohou zúčastnit volnočasové akce, na kterou se těšily, protože druhý rodič zkrátka potřebné informace nedostal. Samostatnou kapitolou jsou potom rozdílná pravidla uplatňovaná v jednotlivých domácnostech. Takže zatímco určité chování je u matky v pořádku, v domácnosti otce už představuje problém a podobně. Pro děti je tak nesmírně obtížné zorientovat se a přizpůsobit své chování.

Vezměte do úvahy věk i vzdálenost

Velkým tématem v rámci střídavé výchovy je věk dětí, od kterého lze děti do střídavé péče svěřit. Ačkoli soudy svěřují jen zcela výjimečně do střídavé péče děti mladší tří let, někteří psychologové doporučují raději počkat ještě déle: „Čím je dítě mladší, tím je závislejší na své matce. Postupem času tato závislost slábne, ale raný věk je velmi choulostivý a dítě víc než kdy jindy potřebuje jistotu, zázemí, stabilitu a pocit bezpečí,“ popisuje psycholožka s tím, že je nutné posuzovat každý případ individuálně a velmi opatrně.

DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET SVĚŘUJÍ
SOUDY DO STŘÍDAVÉ PÉČE
JEN ZCELA VÝJIMEČNĚ.

BLANKA MÜLLER,
advokátka, blanka-mueller.cz

Existuje nějaký věkový limit, odkdy je možné dítě do střídavé péče svěřit? Jsou v tomto ohledu nějaká omezení?

Věkový limit zákonem stanoven není, soudy však svěří dítě do střídavé péče před dosažením věku tří let jen výjimečně.

Co se děje v situaci, kdy jeden z rodičů se střídavou péčí výrazně nesouhlasí? Má vůbec nějakou možnost rozhodnutí zvrátit?

Soud vždy prověřuje, zda je střídavá péče v zájmu nezletilého dítěte. Pokud tomu tak je, svěří soud zpravidla dítě do péče střídavé i v případech, kdy jeden z rodičů se střídavou péčí nesouhlasí. Ohled je brán zejména na skutečnost, v jaké míře se rodiče na dosavadní péči o nezletilé dítě podíleli a jaké jsou jejich podmínky pro výchovu dítěte, například bytové a časové, zejména s ohledem na zaměstnání a podobně. Soud samozřejmě zkoumá i psychologické profily rodičů a jejich výchovné předpoklady. Za tímto účelem bývá soudem jmenován znalec z oboru psychologie se specializací na děti, který oba rodiče a nezletilé dítě vyšetří a soudu následně zodpoví položené otázky. V tomto bodě však zpravidla oba rodiče svou schopnost pečovat o dítě prokážou. Soud znalci většinou pokládá i otázku, zda je pro nezletilé dítě střídavá péče vhodná či zda znalec doporučuje výlučnou péči jednoho z rodičů.

Jak se postupuje v situaci, kdy střídavá péče evidentně dítěti neprospívá?

Pokud je jeden z rodičů názoru, že pro dítě není již probíhající střídavá péče vyhovující, může podat návrh na změnu úpravy poměrů. Tento návrh však musí náležitě odůvodnit a soudu předložit důkazy. Soud může střídavou péči změnit na péči výlučnou. Od dvanácti let nezletilého dítěte se dítě považuje již za natolik vyspělé, že jeho názor bývá rozhodující. Pokud si tedy dítě nadále střídavou péčí nepřeje, či naopak je ve výlučné péči jednoho z rodičů a péči střídavou si přeje, může být podán návrh na změnu úpravy poměrů na základě přání nezletilého. Soud skutečnosti prověří a zpravidla přání nezletilého vyhoví.

Co když rodiče bydlí daleko od sebe? Je i v takovém případě možná střídavá péče?

Teoreticky ano, zpravidla se tak stává ale v případech, kdy se rodiče na střídavé péči dohodnou. Pokud žijí rodiče daleko od sebe, soud rozhodne a svěří dítě do střídavé péče jen výjimečně, jelikož nezletilé dítě je pak zároveň nuceno navštěvovat dvě školky či školy, což je pro něj zpravidla poměrně náročné. Dále nemůže navštěvovat své zájmové aktivity, například umělecké nebo sportovní, což je pro děti také velkým problémem, jelikož jim v takovém případě padesát procent účasti chybí.

Navíc je pro malé dítě delší doba odluky od rodiče, ke kterému má silnější vazbu, nevhodná. Dítěti se stýská a může se vyvinout úzkost ze separace, psychosomatické poruchy a další komplikace. To je další z faktorů, který je u střídavé péče potřeba brát v úvahu. Protože i když má většina lidí střídavou výchovu spojenou s rozdělením „padesát na padesát“ (to znamená například týden u matky a týden u otce), může mít střídavá péče mnoho podob. Dítě například může trávit dva dny v týdnu u jednoho rodiče a zbytek týdne u druhého a podobně.

Stejně tak je potřeba vzít do úvahy vzdálenost bydlišť rodičů. Pokud, kromě neustálého střídání domácností a rodinných prostředí, odsoudíte dítě ještě k hodinám stráveným dojížděním, nebo ho dokonce donutíte k navštěvování dvou škol, vystavíte ho tím dalším obrovskému stresu. Ideálním je z tohoto pohledu řešení, kdy se nestěhuje dítě, ale naopak se v jednom bytě střídají rodiče. Bohužel se ale v praxi dá toto řešení uskutečnit jen u naprosto zanedbatelného počtu rodin, protože je finančně náročné (rodina musí mít k dispozici tři byty), a navíc jej často znemožňuje situace, kdy si rodiče založí s novými partnery rodinu a není dost dobře možné, aby ji ob týden opouštěli. »

ROZHÁDANÍ RODIČE
ČASTO NEJSOU SCHOPNI
DOMLUVIT SE ANI NA
TĚCH NEJTRIVIÁLNĚJŠÍCH
ZÁLEŽITOSTECH.

Zubní pasty s inovativní technologií
microrepair® pro zdravý a krásný
úsměv!

Jak pracuje microRepair® ?

NEOŠETŘENÝ ZUB
Mikroprásklinky ve sklovině poškozují zdravý zub.

PŮSOBNÍ BIOREPAIRU
microRepair® penetruje skrz mikroprásklinky ve sklovině a opravuje ji.

ZUB OŠETŘENÝ BIOREPAIREM
BioRepair® vytváří vrstvu, která chrání před zubním kazem, kmením a pláketí.

v prodeji na

Základem je domluvit se

I když se neustále a na všech místech zdůrazňuje, že primárně by se o střídavé péči mělo rozhodovat podle zájmu dítěte, skutečnost je bohužel často jiná a střídavá péče se může snadno stát prostředkem pomsty a vyřizování účtů mezi rodiči. „Základním předpokladem pro úspěšnou střídavou výchovu je schopnost rodičů domluvit se a vyřešit konflikty. Pokud se střídavá výchova stane nástrojem pro řešení konfliktů, a dítě dokonce prostředníkem mezi rodiči, jde o situaci toxickou pro všechny – a zejména pro dítě,“ upozorňuje Marcela Vojířová.

Pokud totiž před dítětem očerňujete toho druhého nebo se dítě snaží přetáhnout na svou stranu, stavíte ho tím do neřešitelné situace. Je přirozené, že má rádo oba své rodiče úplně stejně a nechce, ani nemůže mezi nimi volit. Tím, že o druhém rodiči mluvíte špatně, útočíte vlastně zároveň i na samotné dítě, na jeho hodnoty a jistoty. Je proto nutné neustále si opakovat, že primární je zájem dítěte, a nikoli vyřizování si účtů mezi dospělými. Ať už jste si, coby partneři, udělali cokoli, nepřestáváte být kvůli tomu rodiči a vaše děti jsou vašim společným zájmem, který vás bude spojovat až do smrti. Odhlédněte proto od svého ega a řiďte se heslem, které propaguje David T. Pisarra, autor knihy *A Man's Guide To Child Custody*: „Rozvod je o rodičích, ale střídavá péče výhradně o dětech!“ ✕

PRAVIDLA STŘÍDAVÉ PÉČE

- ➔ Sjednotte výchovný styl a domluvte se na pravidlech, která budou platit v obou domácnostech. Pokud dítěti u mámy bez problémů procházejí věci, které jsou u táty zapovězeny, zaděláváte si na velký problém.
- ➔ Vzájemné očerňování a pomlouvání je absolutní tabu.
- ➔ Konflikty řešte pouze spolu, a nikoli prostřednictvím dítěte.
- ➔ Zapojte se oba stejnou měrou do každodenní rutiny, jako jsou návštěvy lékaře, třídní schůzky, kroužky a podobně. Není dost dobře možné, aby tíha každodenních povinností ležela pouze na jednom z vás.
- ➔ Předávejte si zkušenosti z pobytu, který u vás dítě strávilo. Sdílejte nejen kritiku a upozornění, ale i postřehy, nápady a pokroky.
- ➔ V žádném případě nedělejte rozdíl mezi dětmi z různých manželství. Pro všechna musí platit stejná pravidla.
- ➔ Buďte trpěliví. Dítě potřebuje čas, aby si na novou situaci zvyklo – zejména pokud do „hry“ vstoupili noví partneři jeho rodičů či noví sourozenci.
- ➔ „Kupování“ si dítěte hračkami vaše vztahy nezachrání. Nezavazujte je věcmi a dárky a místo toho se soustředte na blízký kontakt a společně strávený čas.